

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 142/20
Λουξεμβούργο, 19 Νοεμβρίου 2020

Απόφαση στην υπόθεση C-238/19
ΕΖ κατά Bundesrepublik Deutschland

Λόγω του εμφυλίου πολέμου στη Συρία συντρέχει ισχυρό τεκμήριο ότι η άρνηση εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας στη χώρα αυτή σχετίζεται με λόγο που μπορεί να θεμελιώσει δικαίωμα αναγνώρισης της ιδιότητας του πρόσφυγα

Πράγματι, σε πολλές περιπτώσεις, μια τέτοια άρνηση αποτελεί έκφραση πολιτικών ή θρησκευτικών πεποιθήσεων ή, ακόμη, είναι απόρροια της ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας

Σύρος στρατεύσιμος ο οποίος διέφυγε από τη χώρα του για να αποφύγει τη στρατιωτική θητεία και εκτίθεται, ως εκ τούτου, σε ποινική δίωξη και επιβολή ποινής σε περίπτωση επιστροφής του στη Συρία προσβάλλει ενώπιον του Verwaltungsgericht Hannover (διοικητικού πρωτοδικείου Αννόβερου, Γερμανία) την απόφαση της Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Ομοσπονδιακής Υπηρεσίας Μετανάστευσης και Προσφύγων, Γερμανία) με την οποία η τελευταία του χορήγησε το καθεστώς επικουρικής προστασίας χωρίς να τον αναγνωρίσει ως πρόσφυγα.

Κατά την Bundesamt, ο ενδιαφερόμενος δεν υπέστη ο ίδιος δίωξη που να τον ώθησε στην αναχώρηση και, δεδομένου ότι απλώς διέφυγε από τον εμφύλιο πόλεμο, δεν έχει λόγο να φοβάται ότι θα υποστεί δίωξη εάν επιστρέψει στη Συρία. Εν πάση περιπτώσει, δεν υπάρχει συσχετισμός μεταξύ της δίωξης για την οποία τρέφει φόβο ο ενδιαφερόμενος και ενός από τους πέντε λόγους δίωξης που μπορούν να θεμελιώσουν δικαίωμα αναγνώρισης της ιδιότητας του πρόσφυγα, δηλαδή της φυλής, της θρησκείας, της ιθαγένειας, των πολιτικών πεποιθήσεων ή της ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας.

Το Verwaltungsgericht ζήτησε από το Δικαστήριο να ερμηνεύσει την οδηγία περί διεθνούς προστασίας¹, κατά την οποία οι πράξεις δίωξης μπορούν μεταξύ άλλων να έχουν τη μορφή ποινικής δίωξης ή επιβολής ποινής για την άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας σε σύρραξη, εάν η εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας θα συμπεριλάμβανε εγκλήματα ή πράξεις των οποίων η τέλεση αποκλείει την αναγνώριση της ιδιότητας του πρόσφυγα, όπως εγκλήματα πολέμου ή εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας. Κατά το Verwaltungsgericht, ο ενδιαφερόμενος θα διέπραττε ενδεχομένως τέτοια εγκλήματα ως κληρωτός στο πλαίσιο του συριακού εμφυλίου πολέμου.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο διαπιστώνει, καταρχάς, ότι, **εφόσον στο κράτος καταγωγής δεν υπάρχει νόμιμη δυνατότητα άρνησης εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας, δεν μπορεί να αντισταχθεί στον ενδιαφερόμενο το γεγονός ότι δεν επισημοποίησε την άρνησή του βάσει συγκεκριμένης διαδικασίας και διέφυγε από τη χώρα καταγωγής του χωρίς να παρουσιαστεί στις στρατιωτικές αρχές.**

Επιπλέον, **σε πλαίσιο γενικευμένου εμφυλίου πολέμου που χαρακτηρίζεται από την επαναλαμβανόμενη και συστηματική διάπραξη εγκλημάτων πολέμου ή εγκλημάτων κατά της ανθρωπότητας από τον στρατό με τη χρήση στρατευσίμων, είναι άνευ σημασίας το ότι ο ενδιαφερόμενος δεν γνωρίζει τον μελλοντικό του τομέα στρατιωτικής δράσης.** Κατά το Δικαστήριο, στο πλαίσιο του γενικευμένου συριακού εμφυλίου πολέμου που επικρατούσε κατά τον χρόνο λήψης της απόφασης επί της αίτησης του ενδιαφερομένου, δηλαδή τον Απρίλιο του 2017,

¹ Οδηγία 2011/95/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 2011, σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (ΕΕ 2011, L 337, σ. 9).

και λαμβανομένης υπόψη, ειδικότερα, της –ευρέως τεκμηριωμένης κατά το Verwaltungsgericht– επαναλαμβανόμενης και συστηματικής διάπραξης εγκλημάτων πολέμου από τον συριακό στρατό, συμπεριλαμβανομένων των μονάδων που αποτελούνται από στρατευσίμους, **είναι πολύ πιθανό να οδηγηθεί ένας στρατεύσιμος, ανεξαρτήτως του τομέα δράσης του, να συμμετάσχει άμεσα ή έμμεσα στη διάπραξη τέτοιων εγκλημάτων.**

Αντιθέτως, πρέπει να υπάρχει συσχετισμός μεταξύ της ποινικής δίωξης ή επιβολής ποινής για την άρνηση εκπλήρωσης στρατιωτικής θητείας και τουλάχιστον ενός από τους πέντε λόγους δίωξης που μπορούν να θεμελιώσουν δικαίωμα αναγνώρισης της ιδιότητας του πρόσφυγα. Κατά το Δικαστήριο, η ύπαρξη τέτοιου συσχετισμού δεν μπορεί να θεωρηθεί ως αποδεδειγμένη ούτε, κατά συνέπεια, να εξαιρεθεί από την εξέταση την οποία διενεργούν οι εθνικές αρχές που είναι επιφορτισμένες με την αξιολόγηση της αίτησης διεθνούς προστασίας.

Συγκεκριμένα, οι λόγοι άρνησης εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας ενδέχεται να είναι διαφορετικοί από τους πέντε ως άνω λόγους δίωξης. Η άρνηση αυτή μπορεί, μεταξύ άλλων, να οφείλεται στον φόβο έκθεσης στους κινδύνους που συνεπάγεται η εκπλήρωση της στρατιωτικής θητείας σε πλαίσιο ένοπλης σύρραξης.

Ωστόσο, σε πολλές περιπτώσεις, η άρνηση εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας αποτελεί **έκφραση πολιτικών πεποιθήσεων** –είτε αυτές συνίστανται στην απόρριψη κάθε χρήσης στρατιωτικής δύναμης είτε στην αντίθεση προς την πολιτική ή τις μεθόδους των αρχών της χώρας καταγωγής–, **θρησκευτικών πεποιθήσεων ή, ακόμη, είναι απόρροια της ιδιότητας μέλους ιδιαίτερης κοινωνικής ομάδας.**

Επομένως, συντρέχει ισχυρό τεκμήριο ότι η άρνηση εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας υπό τις συνθήκες της υπόθεσης που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο συνδέεται με έναν από τους πέντε λόγους οι οποίοι μπορούν να θεμελιώσουν δικαίωμα αναγνώρισης της ιδιότητας του πρόσφυγα. Ο ενδιαφερόμενος δεν οφείλει να αποδείξει τον ως άνω συσχετισμό, αλλά εναπόκειται στις αρμόδιες εθνικές αρχές να εξακριβώσουν, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις επίμαχες περιστάσεις, αν ο συσχετισμός αυτός είναι ευλογοφανής.

Το Δικαστήριο επισημαίνει εξάλλου ότι, σε πλαίσιο ένοπλης σύρραξης, ιδίως δε εμφυλίου πολέμου, και ελλείψει νόμιμης δυνατότητας απαλλαγής από τις στρατιωτικές υποχρεώσεις, **είναι πολύ πιθανό η άρνηση εκπλήρωσης της στρατιωτικής θητείας να ερμηνευθεί από τις αρχές ως πράξη πολιτικής αντίθεσης, ανεξαρτήτως των τυχόν πολυπλοκότερων προσωπικών κινήτρων του ενδιαφερομένου.** Η οδηγία ορίζει όμως ότι, κατά την αξιολόγηση του βασίμου του φόβου του ενδιαφερομένου ότι θα υποστεί δίωξη, δεν ασκεί επιρροή το αν ο τελευταίος χαρακτηρίζεται πράγματι από το φυλετικό, θρησκευτικό, εθνικό, κοινωνικό ή πολιτικό στοιχείο το οποίο προκαλεί τη δίωξη, υπό την προϋπόθεση ότι το χαρακτηριστικό αυτό του αποδίδεται από τον δράστη της δίωξης.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία έκδοσης προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξης οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της απόφασης είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδα ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106